УДК 94(460)+304(460)

Валентина Годлевська

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІСПАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ УТВЕРДЖЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ (1982–1996 РР.)

У статті проаналізовано особливості розвитку іспанської літератури в поставторитарний період, зокрема в умовах утвердження демократії. Автором досліджено основні напрямки розвитку літератури, розглянуто творчість відомих іспанських письменників, досліджено діяльність літературних товариств та літературних журналів, проаналізовано державну політику в літературній сфері.

Ключові слова: Іспанія, демократизація, література, літературні жанри, літературна премія.

Актуальність проблематики ґрунтується на тому, що розвиток іспанської літератури в останній чверті XX століття обумовлений специфікою історичного розвитку Іспанії, пов'язаного з переходом від авторитарного режиму до демократичного.

Наукова новизна полягає у тому, що у публікації на основі вивчення іспанської літератури та відповідних джерел досліджено особливості літературного процесу в Іспанії в умовах утвердження демократичних засад. Доведено, що демократизація Іспанії сприяла розвитку різних літературних жанрів та регіональної літератури.

Об'єктом дослідження є літературний процес в Іспанії.

Предмет дослідження – особливості розвитку іспанської літератури в умовах утвердження демократії.

Основна мета публікації полягає у тому, щоб на основі опрацювання відповідних джерел, проаналізувати особливості літературного процесу в Іспанії та роль державної влади у ньому.

Основу джерельної бази статті складають законодавчі акти зазначеного періоду, літературні журнали та твори іспанських письменників.

Певні аспекти досліджуваної проблеми проаналізовано науковцями. Найновіші дослідження на пострадянському просторі містяться у монографіях російських науковців. Розвитку іспанської літератури в досліджуваний період присвятили свою увагу Б. Субічус, Н. Матяш, М. Кієня.

Так, Б. Субічус виокремлює основні літературні та тематичні напрямки. Зупинившись на проблематиці громадянської війни в Іспанії, автор змальовує зміну трактування цієї теми з плином часу [1, с. 82–117].

У книзі І. Тертерян представлений шлях сучасного іспанського роману від заснування франкістського режиму в 1939 р. до кінця 70-х років. Автор розповідає про духовні шукання, творчу і людську індивідуальність відомих іспанських прозаїків. Перше видання книги (М., 1972) доповнено новою главою "Переломні сімдесяті" [2].

Творчості Хавьєра Маріаса присвячена робота С. Сілакової, у якій висвітлюється автобіографічність вимислу та образ оповідача в романах "Всі душі" та "Чорна спина часу" [3, с. 210–232].

Значна кількість інформації міститься в роботах іспанських науковців (Х. М. Муньос Талавера, Д.Вільянуева Прієто, Е.Діас Наварро, С.Н. Гіла, Е. Мартінес Ріко). В статті Х. та М. Родрігес Пекеньо розглядається місце творчості Мігеля Делібеса і Франциско Умбраля як символів епохи у іспанській літературі другої половини XX ст. [4–9].

Іспанська література останніх десятиліть XX ст. намагалася стати більш сучасною та вийти далеко за межі країни. Зрозуміло, що зазначений процес особливо інтенсивно став розвиватися на межі 1960–1970-х рр. – напередодні смерті Франка і в обстановці перспективи зміни режиму і неминучою демократизацією країни.

У іспанській літературі зазначеного періоду складно виділити один домінуючий ідейно-естетичний напрям або декілька таких напрямків, рівних за своїм впливом. Простіше виокремити популярні літературні жанри.

Основні позиції належать роману, як літературному жанру, оскільки роман є найбільш популярним товаром на книжковому ринку. В умовах поширення масової культури саме роман задовольняє потреби у невибагливому, легкому чтиві. З цієї причини романи видаються великими тиражами і приносять значні прибутки авторам та видавцям [1, с. 86].

Серед представників цього жанру необхідно відзначити братів Луіса та Хуана Гойтісоло. Їх творчість була охоплена нестримним бажанням оновлення. Луіс Гойтісоло (1928–1999 рр.) вивчав юриспруденцію, але покинув навчання, щоб зайнятися літературою. Писав для іспанських газет "Ель Паіс", "АВС" і "Діаріо 16", був обраний членом Іспанської королівської академії. Два перших романа Луїса Гойтісоло "Окраїна" і "Все ті ж слова", написані у стилі соціального реалізму. Найбільш значущою роботою автора вважається роман у чотирьох частинах "Антагонія", в яких мова йде про письменницьку справу (1973–1981 рр.). У 1981 р. вийшли "Байки" та "Посмішка крізь сльози". Упродовж 80-х років публікує "Слід вогню" (1984 р.), відзначену "Премією Критики", а також збірку оповідань "Дослідження і гіпотези Клаудіо Мендоса". У 1992 р. Л. Гойтісоло опублікував "Статую з голубами", за яку був нагороджений Національною літературною премією. Його твори – про байдужих людей, найбільш небезпечних для людства [2, с. 120].

Послідовно, переконливо і жагуче говорить співвітчизникам гіркі слова правди Хуан Гойтісоло. Перебуваючи в опозиції режиму Франко, у 1956 р. був змушений покинути Іспанію і оселитися в Парижі. Історія завжди була провідною темою творчості Х. Гойтісоло. Як національна – у романах "Особливі прикмети" (1966 р.), "Дон Хуліан" (1970 р.), що раніше називалося "Відплата графа дона Хуліана", "Хуан Безземельний" (1975 р.), так і історія, а точніше, доля європейської цивілізації – "Сага про родину Маркс" (1993 р.). Останній зазначений роман переносить Карла Маркса і його близьких у 1993 рік, коли виповнилося 175 років з дня його народження. Приголомшені герої бачать, як руйнуються комуністичні режими у Європі і як терплять фіаско втілені у реальність його ідеї. Читач не тільки стає свідком забавних сцен, але занурюється у роздуми про долю ідей К. Маркса в історії; передусім, його роздумів, який часто внутрішньо сперечається з тими, хто неправильно зрозумів його або спотворив його вчення [2, с. 76; 10; 11, с. 410].

Не міг письменник залишитися байдужим і до трагедії на Балканах. Під час облоги Сараєво він двічі приїжджав у місто. Побачене там вилилося у публіцистичну книгу "Сараєвський щоденник: враження від поїздки у варварство" (1993 р.). У листопаді 1993 р. на пленарному засіданні Міжнародного парламенту письменників у Страсбурзі Х. Гойтісоло навіть влаштував скандал, звинувативши міністрів культури в байдужості.

Особливе місце в літературному процесі тих років займали Мігель Делібес і Каміло Хосе Села. Мігель Делібес – відомий іспанський прозаїк. Починав свій творчий шлях у якості журналіста. У його творчості виразно простежуються чотири основні теми: дитинство, смерть, природа і близька людина. Його визнають одним з кращих іспаномовних письменників. Популярність М. Делібеса підтверджує той факт, що деякі його твори були поставлені у театрі, а деякі були навіть екранізовані: "Святі безгрішні", Маріо Самус (1984 р.). Каннська премія; "Кому віддасть голос сеньйор Кайо?" (1986 р.) Антоніо Хіменес–Ріко; "Скарб", Антоніо Мерсеро (1988 р.); "У кипариса

довга тінь”, Луїс Алькориса (1990 р.); “Щури”, Антоніо Хіменес-Ріко (1996 р.). У 1982 р. нагороджений “Премією принца Астурійського” в області літератури, у 1991 р. – “Національною літературною премією Іспанії”, в 1993 – “Премією Сервантеса”. У 1991 р. М. Делібес названий одним з іспанських письменників, чиї твори найбільше перекладаються у світі [2, с. 233, 333–341; 4; 5; 12].

Своєрідною є творчість К.Х. Сели. Манера його письма найчастіше позначалася як тремендизм – іспанський літературний напрям, що тяжіє до зображення “темної” боку життя і використовує такі прийоми, як навмисна грубість і гротеск. У 1984 р. К. Селі була вручена Національна літературна премія Іспанії за роман “Мазурка для двох небіжчиків” (1983 р.). Місце дії роману – глибока галісійська провінція, життя якої постає перед читачем у спогадах і бесідах численних персонажів книги. У центрі оповідання дві події: убивство двох місцевих жителів і акція відплати, що об’єднала у загальному прагненні до торжества справедливості різноликих героїв роману. У 1988 р. побачив світ його роман “Христос проти Арізони”. У 1989 р. Села отримав Нобелівську премію з літератури “за виразну і потужну прозу, яка співчутливо і зворушливо змальовує людські слабкості”. У 1994 р. отримав премію “Планети” за “Хрест Святого Андреса”. У 1996 король Хуан Карлос І присвоїв Селі титул маркіза Ірва Флавіа [2, с. 51; 6; 13].

Впливовою фігурою в іспанській літературі другої половини ХХ ст. був драматург Хуан Бенет (1927–1993 рр.). Є автором романів “Повернешся в Рехьон” (“Повернешся в Край” 1967 р.), “Атмосфера злочину”, “Один роздум”, “Зимовий шлях”, “Саул проти Самуїла” та інші, коротких оповідань і нарисів, – Бенет – письменник-модерніст. Два основних джерела сюжетів Бенета – це Біблія і створений Бенетом світ Рехьона. Рехьон, вигаданий населений пункт центральної Іспанії, став символом країни, зруйнованої Франко і знекровленим громадянською війною [2, с. 282].

Послідовником Бенета був Антоніо Муньос Моліна. У своїх романах часто звертається до минулого – як біографічного, так і історичного (громадянська війна в Іспанії тощо). При цьому активно використовує поетику масових жанрів мистецтва – гостросюжетного роману, “чорного” фільму та інше. Вже перший його роман з латинською назвою “Beatus ille” (“Блажен той...”), що вийшов в 1986 р., відразу привернув увагу до молодого письменника. Роком пізніше з’явилася “Зима в Лісабоні”, нагороджена Національною премією з літератури та екранізована у 1991 р. Потім був написаний найвідоміший роман А. Муньоса Моліни “Польський вершник” (1991 р.), теж отримав Національну премію. Книга, що стала бестселером не тільки на батьківщині автора й в усіх іспаномовних країнах, в Італії, Франції, Нідерландах і Німеччині. Своєрідною сполучною ланкою між минулим і сьогоденням головних героїв (Мануеля та Надії) був вершник, зображений на картині Рембрандта “Польський вершник”. Вершник з полотна знаменитого художника стає у романі А. Муньоса Моліни центральним символом – ніхто не знає імені вершника, куди і навіщо він скаче. Так само і людині, що несеться крізь потік часу, невідомі її доля та призначення; кожен – лише частина великого мозаїчного полотна, але без цієї ланки полотно виявиться незавершеним [7; 11, с. 425; 14–15].

Відомими стали твори іншого іспанського письменника Хав’єра Маріаса. Писати він почав рано. Уже в дев’ятнадцять років він опублікував роман “Володіння вовка”, який “поламав” традиційні рамки літературного реалістичного напряму того часу. У 1972 р. письменник видав другу книгу під назвою “Перетнути горизонт”. Вона отримала позитивне схвалення критики і захоплені відгуки шанувальників його таланту, виділяється своїм неповторним стилем серед сучасників. Далі виходять романи “Монарх часу” (1978 р.), “Століття” (1982 р.), “Сентиментальна людина” (1986 р.), “Всі душі” (1989 р.). Останній був нагороджений Барселонською премією, а згодом і екранізований. Роман складається з багатьох міні-історій. Два роки герой роману читає лекції з іспанської літератури студентам в Оксфорді і пояснює їм значення уже неіснуючих слів. При цьому знайомиться з іншими викладачами, з одними починає товаришувати, у когось закохується, розлучається. Розповідь людини, що живе в абсолютно іншій культурі, інших традиціях, з людьми, у яких затуманені очі. Герой називає ці роки, проведені далеко від Мадриду – затьмаренням. Надалі він приходить до висновку, що багато хто живе у такому ж затьмаренні. Неочікуваними є подання про любов і дружбу, що зв’язує усі душі [3; 8]. У 90-х роках вийшли у світ такі книги автора, як роман “Біле серце” (1992 р.), “В годину битви завтра згадай про мене” (1994 р.), “Коли я був смертним” (1996 р.) ті інші. Типовий сюжет Маріаса – переплетіння любові і смерті. Твори Хав’єра Маріаса неодноразово відзначалися престижними літературними нагородами.

Болючою темою іспанської історії ХХ ст. була і залишається тема громадянської війни (1936–1939 рр.). Романи, присвячені цій темі, продовжували викликати значний інтерес (“Місяць вовків” Х. Льямасареса, 1984 р.); (“Beatus ille” – “Блаженний, хто…” А. Муньоса Моліни, 1986 р.); (“Зміна прапора” Ф. де Азуа 1991 р.) та інші [1, с. 107].

Зрозуміло, у кожного автора, який писав у той час про громадянську війну, були свої особливості у підході до цієї теми. Більшість з них об'єднувала позиція національної самокритики. Основну причину війни вони бачили у специфіці національного характеру і життєвого устрою іспанців, у таких нібито одвічних і не викоренених у XX ст. якостях, як фанатизм, обскурантизм, взаємна нетерпимість.

Наступною рисою літературного процесу в Іспанії був автобіографізм. Автобіографизм можна назвати відмінною рисою прози XX ст., або, якщо бути більш точними, другої половини століття, коли він став грати принципово іншу роль, ніж у попередні літературні періоди. Певною мірою це зумовлено історичною реальністю століття, вимагала іншого рівня оцінки того, що відбувається, ніж раніше. Створюючи свій автобіографічний образ, письменник не тільки показує процес становлення своєї особистості, але й усвідомлює його зв'язок з епохою, з її вимогами і запитами.

Тут в першу чергу слід згадати Франсіско Умбраля, мабуть найбільш автобіографічного письменника сучасної Іспанії, який з неймовірною винахідливістю зумів використовувати можливості, закладені в принципі автобіографізму. З початку 1970-х визнаний репортер і есеїст випустив ціле зібрання публіцистичних творів. Він писав і для правої газети "Ель Мундо" і для лівої "Ель Паіс". Творчість Умбраля переважно автобіографічна. Автобіографічні романи містять детально розроблений сюжет, розгалужену системою образів, написаних у формі спогадів ("Спогади дитини з табору правих", 1972 р.; "Портрет зіпсованого хлопчиська. Передчасні спогади", 1973 р.; "Трилогія про Мадрид. Спогади", 1984 р.; "Спогади в бурбонському стилі", 1992 р. та інші).

Їх мета не в тому, щоб відтворити реальні події та обставини минулого, що характерно для себе автобіографічного жанру; автор ставить тут перед собою іншу завдання: вибудувати певну концепцію людини, сучасного іспанця, письменника, і в цьому випадку елемент художнього вимислу чи не превалює. В усіх книгах Умбраля присутній палкий темперамент, у поєднанні з глибокими знаннями у сфері культури, літератури і філософії, і з умінням дотепно і яскраво висловлювати свої думки, часто суперечливі і навіть парадоксальні. На тлі традиційних іспанських письменників-конформістів, які писали у старомодному дусі XIX ст., Умбраль виділявся свіжістю сприйняття та стилю. Відомими його творами є "Душі чистилища" (1982 р.), "Трилогія Мадриду" (1984 р.), "Юні леді з Авіньйона" (1995 р.), "Мадрид 1950" (1995 р.). Актуальним є твір "Пішак у неділю" (1988 р.). – це "чорний" міський роман про самотню "маленьку" людину, що загубилася у "порожньому" (нікчемному) часі свого життя [1, с. 88–103; 9; 16].

Безсумнівно, важливим чинником впливу на становлення та розвиток іспанської літератури було присудження авторам літературних творів відповідних премій. Так, у 1976 р. заснована найважливіша премія для іспаномовних письменників – премія "Мігеля Сервантеса". Це щорічна нагорода авторам, які пишуть іспанською мовою. Імена кандидатів пропонуються академіями мови іспаномовних країн. Премія присуджується міністерством культури Іспанії і вручається 23 квітня, у день смерті Сервантеса [17]. У досліджуваний період премією були нагороджені: 1982 р. – Луїс Росалес (Іспанія); 1983 р. – Рафаель Альберті (Іспанія); 1984 р. – Ернесто Сабато (Аргентина); 1985 р. – Гонсало Торренте Бальестер (Іспанія); 1986 р. – Антоніо Буэро Вальєхо (Іспанія); 1987 р. – Карлос Фуентес (Мексика); 1988 р. – Марія Самбрано (Іспанія); 1989 р. – Аугусто Роа Бастос (Парагвай); 1990 р. – Адольфо Бьой Касарес (Аргентина); 1991 р. – Франсиско Аяла (Іспанія); 1992 р. – Дульсе Марія Лойнас (Куба); 1993 р. – Мігель Делибес (Іспанія); 1994 р. – Маріо Варгас Льоса (Перу); 1995 р. – Каміло Хосе Села (Іспанія); 1996 р. – Хосе Гарсія Ньєто (Іспанія).

У вересні 1976 р. засновані національні літературні премії в області "есе", "роману" та "поезії каталонською мовою" [18]. У 1992 р. заснована "Національна премія з літератури в області драматургії", яка надається у межах національних премій з літератури міністерством культури з 1992 року.

Суттєвим чинником розвитку та розповсюдження іспанської літератури були літературні журнали. Цікаво, що вони виникали в різних регіонах Іспанії і сприяли розвитку регіональної літератури. З 1991 р. у Валенсії почав видаватися літературний журнал "Кресоль" – з періодичністю раз на півроку. Був заснований "Філологічним товариством Валенсії" та "Бібліографічною Валенсійською Асоціацією". У Барселоні упродовж 1994–2006 рр. видавався журнал "Латераль". Це незалежне видання присвячувалося різним жанрам літератури, мистецтва, кіно, політики та літературної критики.

З 1980 р. почав виходити аналітичний літературний журнал "Химера". На його сторінках публікувались твори лауреатів Нобелівської премії, премії Сервантеса, премії "Принца Астурійського" та роботи менш відомих письменників. З часу заснування, журнал пропонував читачеві продукт високого культурного значення, інтерес якого полягав у якості текстів, формі подана і різноманітності тематики.

Упродовж 1982–1992 рр. в Алькала-де-Гвадаіра (Андалусія) видавався журнал “Поемар”, присвячений поезії.

На початку 1990-х років у декількох мадридських університетах (зокрема, у політехнічному та Комплутенсе) у форматі брошури виникло “Керівництво швидких нотатків для виживання” марксистко-анархічної ідеології. Основна мета полягала у розповсюдженні антикапіталістичних літературних творів.

У Галісії в 1996 р. почав видаватися журнал “Вільний союз. Нотатки життя та культури”. Був присвячений життєво важливим культурним проблемам, особлива увага приділялась історичним аспектам. Виходив з періодичністю один раз на рік у форматі тематичних номерів.

Не залишилась осторонь літературних процесів і країна Басків, у якій з 1979 р. почав публікувати на своїх сторінках твори баскських письменників “Zurgai. Euskal Herriko Poetak”. “Поети за свій народ” –це літературний журнал, що спеціалізувався області поезії та літературної критики. Одним з основних напрямків діяльності – наблизити поезію до народу, вивести її на вулиці. З 1988 р. почалася публікація тематичних номерів, присвячених літературним персонажам, поезії різних національностей. Зросла тематична різноманітність: поезія, проза, жіноча поезія, кубинська поезія тощо. Активний літературний процес спричинив виникнення різноманітних асоціацій письменників.

У 1976 р. створена, а в 1977 р. легалізована колегіальна асоціація письменників Іспанії для досягнення наступних цілей: захищати свободу слова; представляти письменників в офіційних органах влади, брати участь в розробці законів, що їх стосуються; консультувати і діяти у відношенні інтелектуальної власності; виступати перед видавцями у питаннях, пов’язаних з контрактами редагування; стимулювати інтелектуальне життя у проекції літератури та культури Іспанії; і в цілому – охороняти і захищати письменників у виконанні своїх функцій.

У 1973 р. була зареєстрована іспанська асоціація літературної критики як іспанська секція міжнародної асоціації. Зазначена організація є відомою завдяки щорічній “премії критики”.

Академічним закладом культури, який представляв інтереси професійних письменників і художників, була асоціація іспанських письменників та акторів, створена ще у 1871 р. Асоціація володіла власною правосуб’єктністю і належала до некомерційних організацій. Основною метою визначала збереження та поширення культурної спадщини. Асоціацією проводилися літературні конкурси, конференції, семінари, форуми, зустрічі, встановлювалися творчі контакти з колегами. Партнерами асоціації, зокрема, був король Іспанії Хуан Карлос I Бурбон і королева Софія.

У 1987 р. була створена спілка видавців університетів Іспанії для надання видавничих послуг в іспанських університетах і наукових центрах. Цілями цієї організації, створеної з метою культурних і некомерційних організацій, визначено наступні: координація діяльності видавництв; розвиток університетських публікацій; заохочування фінансових партнерів; співробітництво з міжнародними, державними організаціями та організаціями автономних співтовариств і місцевих громад у поширенні й пропаганді видавничих фондів; активна діяльність на міжнародному рівні, з орієнтацією на ініціативу.

Важливим кроком іспанського уряду було прийняття низки законів, які безпосередньо стосувалися діяльності письменників. Зокрема, у листопаді 1987 р. ухвалено закон “Про інтелектуальну власність”, який захищав авторські твори від плагіату. Королівський указ від 4 січня 1984 р. увів обов’язкове страхування у спеціальному режимі соціального забезпечення для письменників. У жовтні 1995 р. Іспанія приєдналася до спеціальної директиви Європейської економічної спільноти від 1993 р. про узгодження термінів захисту авторських і суміжних прав [19–21].

В іспанській літературі зазначеного періоду існував надзвичайно широкий жанровий і тематичний діапазон та спектр ідейних пристрастей. Плідно працювали представники академічної літератури, літературні критики. Книжкові новинки регулярно і оперативно висвітлювалися у досить численних літературно-критичних і літературно-інформаційних виданнях, на сторінках періодичної преси. Розпочався жвавий процес розвитку регіональної літератури, особливо після надання права на створення автономних співтовариств. Держава сприяла розвитку літератури відновленням та впровадженням літературних премій, включенням письменників до обов’язкового страхування у спеціальному режимі соціального забезпечення, введенням законодавства щодо захисту авторських прав.

Список використаних джерел

1. Субичус Б.Ю. Испанская литература в эпоху “пост” / Б.Ю. Субичус // Культура современной Испании. Превратности обновления. – М., 2005. – С. 82–117. 2. Тертерян И.А. Современный испанский роман / И. А. Тертерян. – М.: Художественная литература, 1989. – 367 с. 3. Силакова С. В. Автобиографичность вымысла: образ рассказчика в романах Хавьера Мариаса “Все души” и “Черная спина времени” / С.В. Силакова // Постмодернизм: что же дальше? (Художественная литература на рубеже XX–XXI вв.) Сб. науч. тр. сер. “Теория и история литературоведения” центр гуманит. науч.-информ. исслед. отд. литературоведения; Редкол.:

Соколова Е.В. (отв. ред. и сост.), Пахсарьян Н.Т. (сост.). – Москва, 2006. – С. 210–232. 4. Rodríguez Pequeño J., Rodríguez Pequeño M. Leer el tiempo en el espacio la narrativa de Miguel Delibes y Francisco Umbral/ Javier Rodríguez Pequeño, Mercedes Rodríguez Pequeño//Tonos digital: Revista electrónica de estudios filológicos. – 2010. – Nº 20. – Режим доступу: http://www.tonosdigital.com/ojs/index.php/tonos/article/view/603/461. 5. María José Talavera Muñoz. Delibes, creador de cuentos / María José Talavera Muñoz // Garoza: revista de la Sociedad Española de Estudios Literarios de Cultura Popular, ISSN 1577-8932, Nº. 10, 2010, 229 págs. – Режим доступу: http://webs.ono.com/garoza/G10-Talavera.pdf. 6. Dario Villanueva Prieto. Camilo José Cela/Dario Villanueva Prieto// Revista de la Fundación Juan March. – Nº. 330, 2003. – Págs. 3–12. Режим доступу: http://www.march.es/publicaciones/pasadas/ensayos/pdf/cjcela.pdf. 7. Epicteto Díaz Navarro. El Cuento español a finales del siglo XX: Antonio Muñoz Molina y Enrique Vila-Matas // Tonos digital: Revista electrónica de estudios filológicos. – 2007. – Nº 14. – Режим доступу: http://www.um.es/tonosdigital/znum14/secciones/estudios-7-cuento.htm. 8. GIL S.N. La voz del narrador en las novelas de Javier Manias / GIL S.N. // Revista de literatura. – Madrid, 2003. – T. 65. – N 129. – P. 199–210. 9. Eduardo Martínez Rico. La narrativa de Francisco Umbral 1965–2001. Una lectura/Eduardo Martínez Rico // Dicenda: Cuadernos de filología hispánica. – 2003. – Nº 21. – P. 157–184. 10. Гойтисоло Х. Избранное. сборн. [Пер.с испан. Сост. Матяш Н.]. Сер. Мастера современ.прозы. – М.: Радуга, 1988. – 416 с. 11. Испания. Анфас и профиль. – М.: Весь Мир, 2007. – 480 с. 12. Делибес М. Письма шестидесятилетнего жизнелюбца. Клад / Мигель Делибес. – М.: “Радуга”, 1988. – 232 с. 13. Камило Хосе Села. Мазурка для двух покойников / Камило Хосе Села. – М.: “Известия”, 1990. – 192 с. 14. Антонио Муньос Молина. Польский всадник / Антонио Муньос Молина. [Переводчик: Н. Огиенко]. – М.: Издательство: АСТ, 2006. – 544 с. 15. Maryse Bertrand de Muñoz.Relato metadiegético, intertextualidad y circularidad. Aproximación a “Beatus ille”, de Antonio Muñoz Molina / Maryse Bertrand de Muñoz // Actas del X Congreso de la Asociación Internacional de Hispanistas, Barcelona 21–26 de agosto de 1989 / coord. por Antonio Vilanova. – 1992. – Vol. 2. – P. 1691–1698. 16. Умбраль Ф. Пешка в воскресенье / Франсиско Умбраль. [Переводчики: А. Гришин, Н. Константинова]. – М.: Российская политическая энциклопедия, 2008. – 160 с. 17. Orden por la que se crea y convoca el premio de Literatura en lengua castellana “Miguel de Cervantes” // “BOE” núm. 233, de 29 de septiembre de 1975. – P. 20591– 20591. 18. Orden por la que se convocan los Premios Nacionales de Literatura de “Ensayo”, “Novela o libro de cuentos o narraciones breves” (para adultos) y de “Poesía en lengua catalana”//“BOE” núm. 233, de 28 de septiembre de 1976. – P. 18942–18943. 19. Ley 22/1987, de 11 de noviembre, de Propiedad Intelectual //“BOE” núm. 275, de 17 de noviembre de 1987. – P. 34163–34176. 20. Real Decreto 45/1984, de 4 de enero, sobre aplicación de la acción protectora de cobertura obligatoria en el Régimen Especial de la Seguridad Social de los Escritores de Libros//“BOE” núm. 9, de 11 de enero de 1984. – P. 658–659. 21. Ley 27/1995, de 11 de octubre, de incorporación al derecho español de la Directiva 93/98/CEE del Consejo, de 29 de octubre de 1993, relativa a la armonización del plazo de protección del derecho de autor y de determinados derechos afines//“BOE” núm. 245, de 13 de octubre de 1995. – P. 30046–30048.

Валентина Годлевская

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ИСПАНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В УСЛОВИЯХ УТВЕРЖДЕНИЯ ДЕМОКРАТИИ (1982–1996 ГГ.)

В статье проанализированы особенности развития испанской литературы в поставторитарный период, в частности в условиях утверждения демократии. Автором исследованы основные направления развития литературы, рассмотрены творчество известных испанских писателей, исследована деятельность литературных обществ и литературных журналов, проанализированы государственную политику в литературной сфере.

Ключевые слова: Испания, демократизация, литература, литературные жанры, литературная премия.

Valentina Godlevska

FEATURES OF SPANISH LITERATURE IN THE CONSOLIDATION OF DEMOCRACY (1982–1996)

The paper analyzes the features of the development of Spanish literature in the post-authoritarian period, particularly in the context of democracy. Author investigated the main directions of development of literature, considered works of well known Spanish writers, literary societies investigated activities and literary journals, analyzed the state policy in the literary sphere.

Key words: Spain, democratization, literature, literary genres, literary award.